

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: Teknologiateollisuus ry:n lausunto Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta vuosiksi 2028–2034 (U73/2025 vp)

Tausta

Komission esittää tulevalle kaudelle (2028–2034) Horisontti Eurooppa -ohjelman kokonaismääräksi noin 155 mrd. euroa, joka lähes kaksinkertaistaisi nykyisen rahoituksen. Sisällöllisesti ehdotus olisi varsin samanlainen kuin nykyinen vastaava puiteohjelma ja se kytkeytyisi tiiviisti kilpailukykyrahastoon. Keskeisinä muutoksina ehdotetaan yhteisiä politiikkaikkunoita kilpailukykyrahaston kanssa, mikä mahdollistaisi innovaatioketjujen saumattoman tuen sekä mahdollisuuden rahoittaa kaksikäyttöhankkeita tulevassa ohjelmassa.

Ohjelman rahoitus pohjautuisi edelleen korkeaan laatuun ja avoimeen kilpailuun. Ohjelmaan sisältyisi kuitenkin edellä mainitusta poikkeavaa ns. widening -rahoitusta, jonka suuruus olisi noin kolmen prosentin tasolla budjetista.

Teknologiateollisuus ry:n lausunto

Teknologiateollisuus ry kannattaa Suomen kannassa esitettyjä linjauksia ja pitää niitä strategisesti hyvin valittuina.

Teknologiateollisuus suhtautuu Suomen tavoin myönteisesti komission ehdotukseen tutkimuksen ja innovoinnin 10. puiteohjelmasta. Pidämme valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että Horisontti Eurooppa edistää innovaatioita, Euroopan globaalia kilpailukykyä, pitkäjänteistä kestävyyttä ja kriisinkestävyyttä sekä tarjoaa tutkittuun tietoon perustuvia ratkaisuja koko yhteiskunnalle.

Mielestämme on olennaista, että Horisontti Eurooppa -ohjelma jatkossakin rahoittaa huippututkimusta ja innovaatioita laaturusteisesti ja avoimen kilpailun kautta. Valtioneuvosto katsoo, että nämä tekijät ovat keskeisiä eurooppalaisen tutkimuksen laadulle ja kansainvälistymiselle, elinkeinoelämän innovaatio- ja kilpailukyvyille, teollisuuden uudistumiselle sekä unionin mahdollisuuksille vastata globaaleihin haasteisiin ja kuroa umpeen innovaatiokuilua kilpailijoihin nähden.

Pidämme hyvänä, että Suomi korostaa ohjelman excellence-periaatetta ja laatua, mikä vahvistaa eurooppalaisen TKI-toiminnan kyvykkyyttä ja Suomen jo ennestään vahvaa asemaa Horisontti-rahoituksen nettosaajana. Teknologiateollisuus tukee tavoitetta, jossa resurssit suunnataan EU-ohjelmissa kilpailukykyisiin ja vaikuttaviin hankkeisiin.

Teknologiateollisuus tukee vahvasti myös sitä, että puiteohjelma sallii rahoituksen myös kaksikäyttösovelluksille poistamalla aiempi yksinomaan siviilikäyttöön kohdistuva painotus.

Suomen kansallisena tavoitteena on kasvattaa TKI-panostukset 4 %:iin BKT:sta ja varmistaa siten riittävä kansallinen vastinrahoitus EU-hankkeisiin, mikä tukee kotimaisten yritysten ja tutkimusyhteisöjen menestystä. **Teknologiateollisuus muistuttaa, että sekä yritykset että tutkimuslaitokset kykenevät hyödyntämään Horisontti-rahoituksen kokonaisuudessaan vain, jos myös kotimainen panostus on riittävä.**

Suomi korostaa kannassaan digitaalisen johtajuuden, suurteholaskennan, kvanttiteknologian ja infrastruktuurien merkitystä. Teknologiateollisuus painottaa, että nämä osa-alueet ovat suomalaisen

teknologiateollisuuden vahvuuksia ja edellytyksiä EU-tason kilpailukyvyille. Näiden osa-alueiden osaamisen ja infrastruktuurien kehittämiseen tulee varata määrätietoisesti resursseja.

Pidämme valtioneuvoston tavoin tärkeänä komission esitystä tiivistää kilpailukykyä tukevien ohjelmien yhteyttä niin, että kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa muodostaisivat mahdollisimman vaikuttavan, selkeän ja toimivan kokonaisuuden. Kilpailukyvyn näkökulmasta tulisi huolehtia rahoitusjatkumosta näiden välineiden välillä mahdollisimman suuren synergiavaikutuksen saavuttamiseksi.

Teknologiateollisuus haluaa korostaa Suomen kannassa esitettyä näkökulmaa, jonka mukaan hakuprosessien ja hallinnon yhdenmukaistaminen Horisontin ja muiden EU-ohjelmien välillä vähentää hallinnollista taakkaa ja vahvistaa suomalaisyritysten kykyä osallistua. Yksinkertaistaminen lisää vaikuttavuutta ja resurssitehokkuutta.

Suomalaiset hakijat ovat menestyneet Horisontti-rahoituksessa poikkeuksellisen hyvin. Suomi saa ohjelmasta takaisin jopa 1,5-kertaisesti suhteessa maksuosuuteen. Haluamme valtioneuvoston tavoin korostaa yksityisten T&K-investointien merkitystä ja pidämme keskeisenä, että jatkossa Horisontti Eurooppa -ohjelmaan osallistuminen olisi houkuttelevampaa myös pienille ja keskisuurille yrityksille. EU:n tutkimus- ja innovaatiorahoituksen tulisi vivuttaa yksityisiä investointeja, jotta voidaan saavuttaa EU:n kolmen prosentin T&K investointitavoite.

Suomi on toiminut Euroopassa TKI-investointien kasvattamisessa edelläkävijänä. Tässä kansallinen, parlamentaariseen yhteistyöhön perustuva TKI-laki on ollut avainasemassa. Suomessa on myös kehitetty tehokas ja nopeasti vaikuttava Veturiyrittäjämalli yksityisten TKI-investointien edistämiseen, joka on osoittautunut erittäin toimivaksi, sillä veturiyrittäjät ovat lyhyessä ajassa kasvattaneet merkittävästi Suomeen kohdistuvia TKI-investointejaan ja samalla lisänneet kysyntä pk-yritysten innovatiivisille ratkaisuille. Luonnollisesti innovaatiohankkeiden ratkaisut on viipymättä viety kaupalliseen käyttöön.

EU:n innovaatiojärjestelmä on perinteisesti ollut hyvin vahvasti akatemia- ja tutkimuslaitosvetoinen, eikä siinä ole lainkaan huomioitu markkinavetoista innovaatiotoimintaa. EU tarvitsee nopeasti kaupallisesti skaalattavia ratkaisuja niin teknologisen suvereniteetin kuin turvallisuudenkin alalla. EU:n innovaatiojärjestelmää tulee kehittää nykyistä paremmin myös kaupallistamista tukevaksi.

Teknologiateollisuus pitääkin erittäin myönteisenä sitä, että Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kytkeytyvään kilpailukykyrahastoon sisältyy uusi tällainen EU Tech Frontrunners -malli, jolla voitaisiin toteuttaa laajoja, myös pk-yrityksiä osallistavia yhteistyöhankkeita. Yhteishankkeiden mahdollisuutta luoda talouskasvua täydentää erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman pilari 3:n Euroopan Innovaationeuvosto (EIC), jolla voitaisiin nykyistä vahvemmin tukea erityisesti tiede- ja teknologia-alalta yritysten kasvuvaihetta Euroopassa.

Valtioneuvoston kannassa on edellytetty, että neuvotteluissa tulisi painottaa tutkimustulosten ja innovaatioiden skaalaamiseen, hyödyntämiseen ja kaupallistamiseen keskittyviä yhteistyöhankkeita sisältävää Horisontti Euroopan pilaria II. Myös Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan kilpailukykyrahaston neljä politiikkaikkunaa ovat komission ehdotuksessa rajauksiltaan ja sisällöltään oikeansuuntaisia ja Horisontti Euroopan pilarin II kilpailukykyosioon suunniteltu vastaavuus niille on tarkoituksenmukaista. Haluamme korostaa valtioneuvoston tavoin, että näiden II-pilarin toimien keskiössä tulisi olla talouden ja tuottavuuden kasvun edistäminen.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota kvanttiteknologian ja suurteholaskennan suureen merkitykseen EU:n strategisen kilpailukyvyn kannalta ja Suomen kyvykkyyksiin näissä teknologioissa. Korostus on Teknologiateollisuuden mielestä oikea.

Teknologiaateollisuus tukee myös valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan EU:ssa tulisi parantaa kykyä hyödyntää ja kaupallistaa tutkimustuloksia. Katsomme siksi valtioneuvoston tavoin tärkeiksi kehittää tätä edistäviä ohjelman instrumentteja. Kannatamme Suomen tavoin komission esitystä merkittäville eurooppalaisille tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureille myönnettävästä avustuksesta rakentamiskustannuksiin. Avustuksen myöntämiseen olisi luotava avoimet ja selkeät menettelytavat, jotka perustuvat laatuun keskeisenä valintakriteerinä.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan puiteohjelmasta rahoitettavien osaamispohjan laajentamistoimien (nk. widening-toimien) tulisi olla rajallisia eikä niiden suhteellista osuutta puiteohjelmasta tulisi kasvattaa. Teknologiaateollisuudessa ei ole muodostettu kantaa asiaan, mutta valtioneuvoston lähestyminen asiassa on mielestämme perusteltu, koska näkemyksemme mukaan rahoitus tulisi jakaa ensisijaisesti laatuperustaisesti.

Teknologiaateollisuus tukee valtioneuvoston tavoin Euroopan komission ehdotusta ydinenergia-alan tutkimus- ja koulutusohjelmasta. Ohjelma on tärkeä sekä energiateknologioiden kehityksen edistämiseksi että EU:n politiikkatavoitteiden tukemisessa. Ohjelman avulla eurooppalaisen teollisuuden ja tutkimuksen kilpailukyky paranee ja pystymme syventämään Euroopan unionin tieteellistä ja teknologista osaamispohjaa.

Nähdäksemme ohjelman painopisteet, kuten ydinenergia-alan turvallisuuden, turvajärjestelyjen ja säteilysuojelun kehittäminen ovat oikein valittuja. Teknologiaateollisuus korostaa erityisesti terveydenhuollon sovellusten kehittämistä ja tutkimusta.

Katsomme valtioneuvoston tavoin, että myös ITER-hanke on merkityksellinen tulevaisuuden energiaratkaisujen kehittämisessä. Hankkeella on rooli korkean tason teknologisenä kehitysalustana, joka vahvistaa osaltaan myös Suomen teollista osaamista ja kilpailukykyä.

Kannatamme valtioneuvoston vaatimusta siitä, että yksityisen sektorin kasvava kiinnostus fissioon, esimerkiksi pieniin modulaarisiin reaktoreihin sekä fuusion pilotointiin huomioidaan ohjelman painopisteissä riittävällä tavalla. Tavoitteena se, että erityisesti fuusioenergian kehittämisessä kohti kaupallisia sovelluksia voitaisiin hyödyntää myös EU-rahoitusta, on kannatettava.

Helsingissä 19.2.2026

Helena Soimakallio

Johtaja, Toimialat ja liiketoiminnan jatkuvuus

puhelin + 358 40 5507706

sähköposti helena.soimakallio@teknologiaateollisuus.fi